

TERRITORIS SERENS

DOCUMENT DE BASES

Consorci de la
Vall del Ges, Orís i
Bisaura

ELS ANTECEDENTS

Les transformacions territorials de la província de Barcelona en els darrers anys han motivat a nivell general, però de manera específica en determinades zones, una reflexió profunda sobre el model de desenvolupament cap al que es tendeix i sobre si aquest model és adequat i/o si és desitjat o no a cada indret. En el marc del procés d'elaboració del Pla d'Innovació d'Osona i recollint aquesta inquietud d'alguns territoris de la comarca (Bisaura, Cabrerès, Lluçanès), es va considerar oportú establir una línia estratègica d'aquest pla que fes referència a la necessitat de dissenyar un model alternatiu de desenvolupament d'aquests territoris, als que posteriorment es va afegir el Moianès, motivats bàsicament per sis qüestions:

- 1) L'amenaça de l'expansió territorial de l'entorn metropolità, amb la consegüent ocupació extensiva del territori i la pèrdua de recursos i valors ambientals i paisatgístics que això implica.
- 2) La incertesa sobre el futur de l'activitat econòmica i els llocs de treball en el territori, després d'un intens període de reconversió de la indústria tradicional i de reorientació estratègica de les activitats agràries.
- 3) La percepció de desequilibri en l'accés als serveis fonamentals per al benestar de la població respecte als entorns més urbans, agreujada pel canvi demogràfic i determinats processos centralitzadors.
- 4) La transformació, i en alguns casos pèrdua, dels valors endògens dels territoris i la cohesió de les comunitats locals motivades per la progressiva adopció de les formes de vida urbanes.
- 5) La inquietud per conèixer l'experiència d'altres localitats de països europeus que han fet una aposta per afrontar els reptes actuals des d'un punt de vista alternatiu, moviment slow,...
- 6) La necessitat de reflexionar sobre les qüestions d'innovació des d'un àmbit rural, on sovint aquest potencial està poc desenvolupat.

En definitiva, es tracta de territoris que perceben l'amenaça creixent de patir transformacions induïdes des de l'exterior, en nom d'un creixement econòmic extensiu que vagi en detriment de la gent que hi viu actualment i del patrimoni natural i cultural que els caracteritza i n'atorga la seva personalitat singular. Aquesta situació planteja diversos reptes, com ara la preservació de l'entorn i d'unes formes de vida que han de resultar, necessàriament, compatibles amb el fet de disposar d'un nivell de qualitat de vida corresponent al segle XXI.

MÉS ENLLÀ DEL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Les respostes a aquestes preocupacions, que es poden considerar comunes a molts d'altres territoris catalans, espanyols i de la resta d'Europa, acostumen a articular-se al voltant del discurs de la sostenibilitat, entenent que es fa necessària l'aposta per un model de desenvolupament sostenible; model que es troba ja àmpliament i profundament definit en els seus eixos i fins i tot en les seves actuacions primordials de manera general.

Ara bé, es topa amb diverses limitacions a l'hora de l'aplicació pràctica d'aquest concepte general de desenvolupament sostenible, d'entre les que destaquem dues:

- La primera fa referència al desgast del propi concepte, en tant que ja ha estat interioritzat en els discursos de qualsevol signe polític i econòmic tot i que amb rerafons molt diversos i alguns fins i tot cínicament contradictoris.
- La segona fa referència al marge relativament estret d'actuació del que es disposa des del món local per adoptar aquests models de desenvolupament si l'entorn no acompanya en aquest propòsit, amb el risc que el territori sigui marginat tant de les inversions públiques com de les privades.

És per això que els territoris esmentats aposten per un desenvolupament sostenible amb trets propis i específics, definit de manera participada i dinàmica, ajustant-lo en el temps a les possibilitats del territori i a la voluntat de la seva població. Un desenvolupament sostenible que se suporti no només en una major eficiència en l'aprofitament de la matèria i l'energia o una major coherència en la utilització de tecnologies compatibles amb la Natura, que aprofitin els ecosistemes sense destruir-los, sinó que sorgeixi d'uns comportaments i uns hàbits de consum determinats de la població.

En conseqüència, de totes aquestes qüestions es desprèn que, mancats d'un veritable compromís global per adoptar polítiques que permetin avançar realment en un model de desenvolupament sostenible, **les limitacions citades només es poden veure superades des del món local si existeix el convenciment per part de la població de la necessitat d'aquest nou model de desenvolupament, amb les apostes estratègiques (i, per tant, també les renúncies) personals i col·lectives que això comporta.**

LA DEFINICIÓ DE “TERRITORIS SERENS”

Fruit de les reflexions anteriors, i a partir d'una revisió de diferents models i experiències relacionades amb el desenvolupament sostenible, s'arriba a la conclusió que cal cercar un nou model adaptat a les possibilitats, les necessitats i les aspiracions d'aquests territoris, pressuposant que és factible bastir-lo sobre premisses de sostenibilitat, i emfasitzant els elements relacionats amb la implicació de la seva població, amb els seus comportaments i hàbits, així com influenciant en els comportaments i hàbits de les empreses i els de les persones visitants d'aquests territoris.

Per tal de dotar aquest model d'una certa personalitat pròpia, en la mesura en la que haurà de respondre a les característiques específiques dels territoris involucrats en la reflexió, s'ha considerat oportú estructurar la reflexió sobre el nou model al voltant de la idea de “serenitat”.

Això és així ja que en la nostra societat, on el temps, l'espai i els recursos es consumeixen de pressa, succeeix que a més velocitat, més cerquem la pausa, la tranquil·litat, la serenitat. I sens dubte, a on més i millor podem garantir, preservar i oferir aquests valors és en el món rural, en els pobles i les viles, en les ciutats de petita dimensió. Calma i moderació en temps d'acceleració i desmesura per un sentit i estil de vida més humà i ambientalment correcte, sense renunciar als beneficis del progrés. Serenitat en la presa de decisions sobre aquells assumptes que major impacte tinguin sobre el model de desenvolupament, per tal d'avançar en el manteniment d'un bon nivell de qualitat de vida a llarg termini sense deixar-se portar pels resultats immediats.

Segons aquest model, doncs, es defineixen els Territoris Serens com **aquells que aposten per un model de desenvolupament centrat en la gent que hi viu, potenciant la participació i el dinamisme dels agents i recursos propis i fent de la "serenitat" un paradigma de l'estil de vida que s'hi persegueix.**

L'ESCENARI: UN ESTIL DE VIDA SERÈ

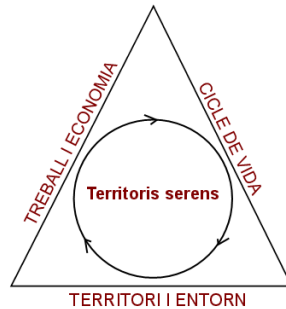
Un estil de vida serè com el que es promou en els Territoris Serens **es fonamenta en l'absència o la minimització de tensions sobre les persones i sobre la societat local**. És per això que l'escenari que ha de configurar aquest model té les seves bases en:

- **Un entorn que no pressiona físicament ni psicològicament**, amb una gran qualitat ambiental i paisatgística, amb un urbanisme racional i integrat que atorgui una especial importància al tractament dels espais oberts però també a l'espai públic en els entorns més urbanitzats.
- Unes **xarxes de relacions socials de proximitat fortes** que, basades en la cooperació i el suport mutu, puguin contribuir a donar resposta a aquelles necessitats del territori que ni el sector públic ni el privat per sí mateixos siguin capaces de satisfer.
- Una **nova valorització personal i col·lectiva de la variable temps**, en la que es tinguin en compte els seus diferents usos i la importància per a la construcció del capital social local i del benestar de la població de la optimització en les relacions entre temps de treball, temps personal i familiar i temps per a la comunitat.
- L'aprofitament del **capital territorial en clau de desenvolupament humà**, més enllà de la simple obtenció de benefici econòmic, promovent l'ús dels recursos locals de manera que sempre s'hi obtinguin altres tipus de benefici (ambiental, social, educacional, etc.) i amb la participació d'empreses i organitzacions compromeses amb els plantejaments de la responsabilitat social territorial.
- Uns **processos de producció arrelats a la cultura del territori**, que siguin capaços de treure profit dels seus coneixements, tradicionals i nous; que trobin les millors aplicacions de les seves habilitats específiques i que mantinguin viu el seu ric i variat patrimoni .
- Una actitud de convivència i obertura a nivell intern i extern, en **un territori acollidor** que facilita la integració de les persones novingudes i ofereix els seus atractius a les persones visitants, i que es troba disposat per a la cooperació i el treball en xarxa amb aquells altres territoris d'arreu del món amb els que comparteix inquietuds, necessitats i valors.
- Uns **processos de decisió col·lectiva** que se sustenten en el diàleg, el debat i la gestió del conflicte, tant pel que fa als afers estrictament locals com als que comporta la relació amb altres territoris i amb altres instàncies que puguin prendre decisions de manera externa però amb impacte en el territori.

Aquestes bases persegueixen tres objectius principals:

- Promoure la conservació del territori i el paisatge com a recurs endogen
- Promoure estils de vida serens (d'acord amb la definició anterior).
- Promoure una activitat econòmica basada en productes propis i de qualitat i respectuosa amb el medi.

Aquest tres objectius es concreten en tres àmbits de treball¹:

Territori i entorn:

En aquesta dimensió s'aplica fonamentalment la definició de l'estil de vida serè en allò que té a veure amb la menor pressió física i psicològica de l'entorn. Per a això, s'adopta com a principi específic d'aquesta dimensió el **principi d'integritat paisatgística**, amb l'establiment d'estratègies que justifiquen les actuacions que es portin a terme en l'àmbit de la **planificació i la gestió territorial**:

1. **Garantir futurs creixements urbanístics** que s'orientin cap a l'objectiu de fer pobles i ciutats **amb una articulació coherent i ben integrada**, i no urbanitzacions o noves actuacions en general que fragmentin o empobreixin la qualitat paisatgística del territori.
2. Assegurar que el planejament urbanístic posa en **valor amb caràcter especial aquells espais agraris** gestionats sota criteris de traçabilitat local, segons inici i destí dels productes agroalimentaris.
3. Garantir la **protecció d'aquells espais naturals i rurals** que tenen una especial capacitat de transmetre **benestar i bellesa**, pels seus atributs estètics i acústics, essent entesos com a reserves o espais de tranquil·litat.
4. Fer de la **preservació i restauració d'entorns i d'elements patrimonials una oportunitat d'empatia** personal envers el paisatge, de valorització dels espais lliures singulars i de projecció de Territoris Serens entre la població local i visitant.

¹ Cada una d'aquests àmbits es troba desenvolupat amb major profunditat en els documents annexos, que inclouen una bateria de mesures que caldrà anar incorporant gradualment al procés. A la pàgina X podem veure un resum de les línies estratègiques, les actuacions proposades i l'agenda política consensuada.

Cicle de vida :

Aquest àmbit de treball fa referència a la **dimensió social** i presta atenció a tots aquells aspectes que tenen a veure amb la dotació de serveis, però també **amb l'enfortiment del capital social** local i la **promoció de l'autonomia personal** com a elements clau del benestar de la població:

1. **La comunitat s'organitza.** La participació d'actors diversos és un recurs estratègic indispensable per fer front a reptes complexos, com ho és, en aquest cas, el desenvolupament serè. Es proposa que, per tal de construir aquesta nova visió territorial el plantejament sigui d'inici d'un procés relacional entre agents diversos dels quatre territoris: entitats i ciutadans, agents econòmics, professionals dels serveis públics, tècnics i polítics i d'altres si s'escau.
2. **Territoris educadors.** Les noves formes de fer i de desenvolupar-nos que es volen promoure requereixen coneixements, aprenentatges, nova informació, educació en valors, etc. En els Territoris Serens cal impulsar de manera integrada l'educació vinculada a la innovació, l'educació per tenir cura i responsabilitat davant la pròpia salut, per tenir cura i responsabilitat davant l'entorn natural, per disposar de recursos per a l'ocupabilitat i per autoorganitzar-se i participar a la comunitat. A més, els territoris implicats, encara que amb certes desigualtats internes, disposen ja d'una important tradició en aquest sentit; amb el que això suposa en termes d'agents sensibilitzats, cultura de treball, etc.
3. **Facilitar la conciliació al llarg del cicle de vida.** Un Territori Serè és un territori atent a que el cicle de la vida flueixi en harmonia entre les diverses activitats, en el que les polítiques i els serveis es pensen des del punt de vista de les necessitats i les oportunitats de la gent en els seus diferents moments vitals. Òbviament, no es podrà aconseguir que això sigui així per a tothom, però s'han d'impulsar projectes, organitzar activitats i emprendre actuacions que vagin en la direcció de crear aquesta cultura del temps, tenint en compte les diferències entre el temps per treballar (dins i fora de la llar), el temps per formar-se, els temps propis (personal i familiar) i el temps per participar a la comunitat.
4. **Una xarxa de serveis a la comunitat.** Vincular els recursos presents al territori per tal d'afavorir economies d'escala, sinèrgies i oportunitats de desenvolupament de nous projectes és una necessitat (i una oportunitat) per a tothom, però encara ho és més en el cas dels municipis petits i en els entorns rurals. En els territoris de referència aquesta idea està fortament assentada i les estructures consorciades de cooperació institucional a escala municipal n'és una bona mostra, però convé continuar avançant en aquesta direcció, amb la voluntat d'incorporar a les xarxes de treball els serveis públics, els equipaments, les entitats i qualsevol altre recurs que sumi (punts de vista,

esforços, oportunitats de treball, etc.) en el desenvolupament dels projectes vinculats al desenvolupament serè.

Economia i treball

Les estratègies que es promouen des d'aquesta dimensió persegueixen treure el **màxim profit del capital territorial sense malmetre'l**, en la línia dels preceptes del desenvolupament sostenible, així com també aconseguir la màxima identificació amb el model dels diversos agents econòmics presents en els Territoris Serens i la seva implicació en el procés, així com la d'aquells agents que, sense formar part del territori, hi generin algun impacte econòmic directe.

En aquest sentit, les estratègies a seguir són:

1. **La promoció d'uns productes agroalimentaris bons, nets i justos**, entenent que els productes locals poden aportar, a través d'una major atenció a la seva qualitat, oportunitats econòmiques encara per descobrir. La qualitat pot fer referència a tres principis interdependents, segons els quals un producte hauria de ser bo (tant pel que respecte al sabor -propietats organolèptiques- dels aliments i les propietats nutricionals, com per la relació amb la seva cultura); net (quant a la sostenibilitat ambiental dels sistemes de producció i distribució) i just (pel que respecte a la consideració dels treballadors, el repartiment just dels beneficis i l'accessibilitat de la societat als productes locals).
2. **L'impuls d'un turisme (i altres activitats de lleure) lligat al territori i a la seva gent**. Els principals atractius del model turístic dels Territoris Serens són el seu patrimoni natural, cultural i paisatgístic, i un estil de vida alternatiu al present als entorns urbans. Es proposa, per tant, treballar a partir de tres grans principis rectors: la ruralitat –com a element fonamental del capital territorial dels Territoris Serens, que ha de servir de recurs per a la configuració del model turístic serè-; la qualitat de l'oferta i de la infraestructura turística; i la sostenibilitat de les instal·lacions i les infraestructures turístiques.
3. **La promoció d'un teixit empresarial innovador i d'alta qualitat**, que estigui d'acord amb l'entorn. La diversificació econòmica necessària per fer del món rural un espai econòmicament viable passa per impulsar també altres activitats empresarials, els productes de les quals poden no tenir cap relació directa amb el territori, però a les que cal també implicar en el procés dels Territoris Serens. Caldria, doncs, que el funcionament de les empreses que hi són presents respectés quatre grans principis rectors: la sostenibilitat, apostant per aquelles activitats que comportin un menor impacte ambiental; la innovació/creativitat, apostant per aquells sectors de qualitat que generin un major valor afegit; la integració de les empreses en el seu medi, tant físic (territori), com econòmic i social;

i el dimensionament, ja que el model d' "empresa serena" exclou, per definició, empreses de grans dimensions.

TERRITORIS SERENS COM A PROCÉS (SERÈ)

La construcció de l'escenari descrit per als Territoris Serens ha de sorgir d'un procés que probablement **serà continuat en el temps i sense una data final, però que tindrà valor en sí mateix** com a dinàmica col·lectiva d'adaptació als paràmetres que en cada moment condueixin a l'estil de vida serè que es persegueix. Per a això, i malgrat que el protagonisme fonamental ha de ser de la ciutadania que, amb la seva voluntat i amb la seva actitud, legítima i desenvolupa aquest procés, caldrà que existeixi un o diversos **agents promotors** que actuïn com a dinamitzadors dels canvis necessaris per avançar cap a la construcció del nou model de desenvolupament al territori que, sigui quin sigui, implicarà canvis: noves formes de relació entre agents, noves estratègies, potser una nova cultura o la implantació de nous valors emergents, etc.

I aquest procés ha de ser també serè. Treballar serenament suposa portar a terme els projectes sense la pressa d'haver-los d'acabar ràpidament, i tractant de cercar les millors opcions que el facin el més eficaç i eficient possible, i sostenible en el temps com a procés de desenvolupament.

Es tracta d'un procés que es construeix sòlidament, sense agafar trencalls ni accelerar artificialment el temps, donant temps a la gent perquè les coses passin. Fonamentat en valors es tradueixen en pràctiques quotidianes dels promotors i en formes de relació amb la comunitat i la resta d'actors i col·lectius que es vol que s'impliquin. Fent primer el que va primer, sense presses però sense pauses, alentir per avançar de manera ferma, consolidant els canvis.

El procés no ha de ser vist, doncs, com quelcom que només val la pena en tant en quant és capaç de portar-nos a un lloc determinat i desitjat. Ens interessa tant o més el camí que anem construint (els valors que es promouen, les formes de relació que es van construint, les formes de gestionar recursos que es vagin consolidant, la cultura d'allò públic i del territori que es va afermant...) que no pas aconseguir segons quins objectius concrets ràpidament, per molt que aquests siguin coherents amb l'escenari dibuixat.

És important, a més, tenir en compte que en aquest moment són quatre els territoris que han triat l'opció d'esdevenir Territoris Serens, i que això suposarà, de ben segur, processos substancialment diferents: tots quatre territoris no es troben en el mateix punt de partida, ni tenen la mateixa "massa crítica" demogràfica o institucional, ni compten amb les mateixes capacitats potencials de liderar processos d'aquest tipus. Per tant, no podem perdre de vista en cap moment que, necessàriament, estem en l'inici de l'impuls de **cinc processos** connectats, però diferenciables: cada territori fa el seu procés, i es promou un procés conjunt per a tots els territoris.

LES DIRECTRIUS DEL PROCÉS

Els processos que han de permetre avançar cap a l'escenari dels Territoris Serens hauran de contemplar un conjunt de directrius que, amb un cert marge de flexibilitat segons cada cas, serveixin per a garantir que se segueix un camí comú i vinculat a les premisses de l'estil de vida serè. Aquestes directrius, de naturalesa diversa, són les que es presenten a continuació.

Des del punt de vista dels actors promotors i els lideratges

Cada procés es diferent i porta associats els seus lideratges particulars. Per desenvolupar els Territoris Serens es requerirà una pluralitat d'actors promotors, cadascun en àmbits diferents (economia, territori, serveis a la persona) i en els diversos territoris, però és evident que es necessita un lideratge institucional únic o central que tingui visió global i, també, que pugui assumir funcions de representació institucional; i aquest lideratge, cal organitzar-lo.

Reconeixent les capacitats dinamitzadores de la societat que tenen les administracions públiques i la pertinència del seu paper aglutinador, caldrà vetllar per assolir lideratges plurals i compartits, cercant fórmules àgils i aprofitant les estructures institucionals ja existents a l'hora de pensar els instruments que puguin facilitar-ho (associacions de segon nivell, grups de treball, etc.)

Des del punt de vista dels principis i els valors

S'ha de construir un procés amb un principis i valors sòlids i clars que orientin les estratègies relacionals amb actors tant de dins com de fora del territori. Valors que han de ser referent de la "cultura de la serenitat", però també d'una cultura humanista més àmplia que és la que avui més s'associa a la idea de sostenibilitat.

- *Democràcia, participació activa i compromís:* les societats i les comunitats més democràtiques i que més aposten per la participació activa de la ciutadania en el afers públics són les que més i millor organitzades estan per garantir igualtat, accés, reconeixement i convivència, capacitat d'innovació i protecció i conservació del medi.
- *Ciutadania:* entesa en la seva triple dimensió d'accés a recursos (igualtat), de respecte i reconeixement de la diversitat (fraternitat) i de possibilitat de portar una vida amb el màxim grau d'autonomia (llibertat).
- *Conservació del territori i dels recursos naturals:* principi irrenunciable que ha de presidir les estratègies de desenvolupament econòmic i de gestió del territori, però també els processos educatius, les activitats relacionals i d'oci, etc.

- *Procés educatiu:* per tractar-se de processos inspirats en principis i valors, i per tractar-se també de processos innovadors i en certa mesura contracorrent dels estàndards dominants en les lògiques de desenvolupament, els processos de desenvolupament serè han de tenir una clara i volguda intencionalitat educativa.
- *Amb visió territorial:* no tot i sempre “poble a poble”. Amb una visió territorial que permeti enfocar certs temes des de dinàmiques de cooperació intermunicipal i interterritorial mes àmplies de les actuals.

Des del punt de vista de les voluntats relacionals

Territoris Serens s'ha de fonamentar en una nova visió relacional cap endins i sobretot cap enfora; l'“enfora” metropolità: com es relacionen amb la metròpoli barcelonina, amb els seus habitants, amb les seves activitats, necessitats i recursos?; l'“enfora” de les administracions i governs supralocals, incrementant la capacitat d'incidència dels territoris; i l'“enfora” global, cercant posicionaments d'oportunitat en el marc de la globalització i protegint-s'hi dels seus efectes mes perversos.

Així mateix, resulta cabdal una major “politització” del govern local del món rural, i del propi món rural, en la línia d'enfortir les capacitats polítiques dels ajuntaments i articular un poder polític que ultrapassi el que és estrictament institucional per tal d'incorporar actors socials diversos als escenaris de la política i als projectes de la comunitat. La “politització” del món rural té a veure amb tenir veu i fer-la sentir, i passa també per incrementar els nivells de consciència per part de tothom que viu o opera al territori de la seva pertinença a una comunitat política, i que la seva vida, les seves oportunitats, són en part resultat d'una construcció col·lectiva, i no només individual.

Cal obrir-se al diàleg i la col·laboració amb agents que poden ser del procés encara que no siguin del territori, entenent que ni tot el que ve de fora és amenaça ni tot el de dins és oportunitat. Actors de fora del territori vinculats a la defensa dels mateixos valors, o institucions com universitats i centres de recerca, fundacions i entitats diverses, poden ser aliats molt forts del procés, institucions i persones que en alguna mesura es comprometen, no actors al quals cal incentivar perquè inverteixin.

Tot plegat, amb voluntat també de construir xarxes per fer *lobby*, per guanyar poder: amb institucions de fora del territori, amb associacions i entitats “amigues”, però per sobre de tot, enfortint els vincles entre els territoris.

Des del punt de vista dels mètodes

Treballar en xarxa: sigui entre polítics i institucions del territori, entre tècnics i serveis públics, entre la ciutadania i les seves associacions i entitats, o entre els agents econòmics, les empreses i els emprenedors del territori. El treball en xarxa ha de ser un dels referents metodològics als projectes de desenvolupament.

Donant importància al coneixement per poder innovar: produir coneixement, reconèixer el que ja existeix però esta ocult i transferint-lo entre els actors implicats i el territori.

Cercant la cooperació de les institucions locals: potenciant la cooperació entre ajuntaments i consorcis.

Amb la participació de ciutadania: reconeixent la capacitat de la ciutadania per impulsar projectes, per aportar recursos diversos i coneixement i per autoorganitzar-se i gestionar projectes. De fet, participació i cooperació apareixen com a claus de volta estratègiques per a que els processos d'impuls de projectes siguin sostenibles i transformadors, és a dir, esdevinguin eficaços, eficients i perdurables.

Des del punt de vista dels instruments

No es poden dibuixar en aquest document tots els instruments que el procés de desenvolupament dels Territoris Serens haurà de menester, però sí que es pot introduir una relació dels instruments potencialment necessaris atenent a la seva funcionalitat:

Instruments legals i de planificació: pensant especialment en els aspectes de planificació del territori, caldrà disposar d'alguns instruments legals i de planificació urbanística (plans directors, plans especials, etc.).

Instruments de gestió: cal aprofitar al màxim les estructures i els instruments de gestió ja existents, en especial els consorcis. No es pensa, ara per ara, en crear o disposar de nous instruments per a la gestió, mes aviat en aprofitar els ja existents i, en tot cas, coordinar-los; però tampoc es pot descartar que els projectes de desenvolupament econòmic o els d'atenció a les persones acabin generant nous instruments específics (agències de desenvolupament, cooperatives i plataformes de distribució, xarxes estables de serveis públics o altres)

Instruments per al lideratge general i la representació: en aquest cas sí que pot ser necessari algun instrument nou que faciliti la representació institucional unitària dels Territoris Serens en els quatre territoris i que permeti accedir a determinats recursos i subvencions, però es tractaria sempre d'un

instrument àgil i gens carregat d'estructures de gestió, com ara una associació de segon grau de consorcis i/o ajuntaments.

Instruments per a la participació: La participació que es busca necessitarà d'espais i d'instruments, de moments. El propi procés dibuixarà l'arquitectura definitiva d'aquesta participació, que s'haurà de veure en funció del agents socials i cívics que es puguin implicar en els diversos projectes. A més, tant pot ser un instrument de participació un associació ciutadana o un consell municipal o territorial, com una cooperativa de productors.

Amb tot, val la pena destacar almenys dues reflexions al voltant dels instruments de participació que poden ser interessants per tenir-les presents en el moment de començar a articular els processos concrets de desenvolupament:

- En primer lloc, segurament val la pena pensar més en termes de "grups promotors" que en termes d'espais de representació (tipus consell o similar).
- En segon lloc, s'ha de valorar la conveniència que les pròpies institucions promotores dels Territoris Serens, tot i ser institucions públiques, plantegin la creació d'algun tipus de plataforma, associació o similar que faciliti la participació/implicació d'agents externs al territori tal i com més amunt s'ha comentat.

L'AGENDA POLÍTICA

El plantejament dels Territoris Serens, per la seva singularitat, presenta encara moltes incògnites i incerteses, que només podran ser superades amb la voluntat i l'esforç de les parts implicades, amb l'encert de les actuacions empreses i amb l'aprenentatge dels errors. I presenta també una dificultat inicial que és comú a qualsevol intent de transformar la realitat: com s'ha d'iniciar el camí.

En cada una de les dimensions substantives (territorial, social i econòmica) que formen part de les directrius existeixen ja unes propostes d'actuacions que concreten les estratègies respectives definides anteriorment². Aquestes actuacions, però, són d'indole diversa, d'abast variable, de factibilitat desigual i de major o menor rellevància per a l'impuls del model.

L'agenda política dels Territoris Serens és un primer paquet de mesures, probablement no les més importants ni les de major capacitat transformadora, però que sí han de resultar una via per deixar clar el posicionament dels territoris implicats i fer tangibles alguns dels principis i valors diferencials que sustenten el model i el procés descrits.

1. Visualització del model "Territoris Serens"

Nom del Projecte	XARXA TERRITORIS SERENS
Descripció	La formalització d'un compromís de desenvolupament d'un model territorial anomenat "Territoris Serens" ha de consolidar la xarxa de territoris que treballen de forma conjunta. Aquesta aposta estratègica és pot visualitzar mitjançant la signatura pública d'un conveni on s'especifiqui el compromís i el marc de treball en xarxa.
Agents implicats	En primera instància, els consorcis i ajuntaments implicats; es deixarà obert a les adhesions d'altres entitats dels territoris.
Calendari	Mes de febrer de 2009.
Tipus de cost	Costos d'organització de l'acte de signatura i de la comunicació anterior i posterior a l'acte.
Finançament	Recursos propis.

Nom del Projecte	TALLER/S SOBRE EL MODEL TERRITORIAL
Descripció	Taller/s participatiu/s per treballar el concepte de "Territoris Serens" i els projectes que se'n deriven. Es treballaria de forma dinàmica i en grups amb l'objectiu de crear els consensos, lideratges i grups de treball necessaris pel desenvolupament dels projectes prioritaris.
Agents implicats	Càrrecs electes, tècnics i agents privats dels territoris implicats.
Calendari	Mes d'abril de 2009.
Tipus de cost	Costos d'organització del taller o tallers l'acte, amb el suport d'una consultora externa.
Finançament	Programes de suport a la participació ciutadana de la Generalitat i/o la Diputació.

---

² Consultar els documents annexos.

2. Territori i entorn

Nom del Projecte	CATÀLEG D'ESPais AGROLOCALS I ESPais TRANQUILS
Descripció	El projecte té l'objectiu de detectar aquells espais que tenen un interès especial des del punt de vista agrari, de conservació de la biodiversitat o paisatgístic, Segons els criteris següents: Espais agrolocals: terrenys o camps de conreu agrícola i ramaderia extensiva que estan vinculats a una producció, transformació i/o comercialització, dels rendiments agraris, dins un àmbit territorial d'escala local-regional. Espais tranquils: paratges a on els estímuls sensorials, visuals i acústics principalment, són inductors de salut i benestar mental: indrets de pau i quietud, panoràmiques obertes i paisatges naturals, només permeables als sorolls, activitats i construccions harmonioses del medi rural.
Agents implicats	Consorcis i ajuntaments; entitats agràries i ambientalistes.
Calendari	Any 2009.
Tipus de cost	Costos d'elaboració del catàleg, amb el suport d'una consultora externa.
Finançament	Programes del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural; del Departament de Medi Ambient o de la Diputació de Barcelona.

Nom del Projecte	PLA ESPECIAL D'INTEGRITAT PAISATGÍSTICA DE TERRITORI SERÈ
Descripció	Elaboració d'un Pla Especial, en tant que figura urbanística més apropiada per als objectius d'integritat paisatgística. Per bé que no hi ha objecció per altres instruments, que donin base normativa a la línia en planificació, els plans especials (art. 67 de la Llei d'urbanisme) cobreixen la necessitat de contingut flexible, rellevància jurídica i aplicació simultània a tots els municipis.
Agents implicats	Ajuntaments.
Calendari	Entre 15 i 21 mesos (2009 – 2010) per a l'elaboració i fins a 24 mesos per a l'adaptació dels planejaments municipals. S'haurà d'haver elaborat el catàleg d'espais agrolocals i espais tranquils.
Tipus de cost	Costos d'elaboració del pla, amb el suport d'una consultora externa.
Finançament	Conveni amb la Direcció General d'Arquitectura i Paisatge (PTOP).

Nom del Projecte	PLA DE GESTIÓ DELS TREBALLS COL·LECTIUS PEL PAISATGE
Descripció	Elaboració d'un pla per a la viabilitat de la recuperació de les brigades del paisatge. L'organització de brigades o grups de persones per a la realització de treballs col·lectius eren una pràctica estesa entre els municipis rurals fins a mitjans del segle XX, sobretot per efectuar tasques en: - manteniment d'infraestructura d'ús comú (camins, sèquies) i - prevenció de riscos (neteja de boscos i de cursos fluvials). Es tracta d'actuar en benefici de la integritat paisatgística com a finalitat però també com a mitjà per a la mobilització ciutadana i vehicle per fer conèixer Territori Serè des de dins; un motiu de satisfacció per a la població local i un motiu de promoció per a la població visitant.
Agents implicats	Consorcis i ajuntaments; entitats agràries i ambientalistes.
Calendari	4 mesos per a l'elaboració del pla (2009).
Tipus de cost	Costos d'elaboració del pla, amb el suport d'una consultora externa.
Finançament	Conveni amb la Fundació Territori i Paisatge.

3. Productes locals: àmbit econòmic

Nom del Projecte	TERRITORIS SERENS: TERRITORIS LLIURES DE TRANSGÈNICS
Descripció	Consistiria en la signatura d'acords municipals declarant els municipis "zones lliures de transgènics". Aquesta és una declaració de principis per al suport a l'activitat agrària lligada al territori, i diferenciant el producte de l'agroindústria globalitzada que representen les grans multinacionals de la química i enginyeria genètica. No suposaria cap canvi a l'activitat agrària actual, doncs no existeix cap conreu transgènic que es faci en aquests territoris.
Agents implicats	Consorcis i ajuntaments; entitats agràries i ambientalistes; productors i empreses del sector.
Calendari	Febrer-març de 2009, immediatament després de la signatura del compromís amb Territoris Serens.
Tipus de cost	Cost de comunicació.
Finançament	Recursos propis.

Nom del Projecte	PLA DE CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI GASTRONÒMIC DELS TERRITORIS SERENS
Descripció	Amb l'objectiu de salvaguardar el patrimoni gastronòmic podríem definir les següents accions o propostes: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Conservació de llavors de les varietats velles. ▪ Elaboració d'un catàleg de productes agroalimentaris serens. ▪ Recull de plats representatius de la cuina tradicional. ▪ Proposta per incloure varietats locals dels Territoris serens a l'<i>Arca del Gust d' Slow Food</i>. ▪ Creació d'una "Taula gastronòmica" dels Territoris serens.
Agents implicats	Consorcis i ajuntaments; entitats agràries i ambientalistes; productors i empreses del sector.
Calendari	Segona meitat del 2009 en endavant.
Tipus de cost	1 tècnic/a específic/a i suport d'una consultora per als estudis.
Finançament	Programes del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural; de la Diputació de Barcelona i del sector privat implicat.

Nom del Projecte	XARXA DE CENTRES D'INTERPRETACIÓ VIRTUAL
Descripció	Consistiria en la creació d'una xarxa de itineraris virtuals d'interpretació de la realitat sociocultural i paisatgística dels Territoris Serens que fes possible augmentar l'accés i promoció dels territoris amb la complicitat dels empresaris i les associacions culturals.
Agents implicats	Consorcis i ajuntaments; sector privat i tercer sector.
Calendari	2010 en endavant.
Tipus de cost	Disseny, execució i manteniment del projecte.
Finançament	Programes de subvencions anuals (SOC, etc.).

Nom del Projecte	EMPRESA D'ECONOMIA SOCIAL
-------------------------	----------------------------------

Descripció	<p>Caldria sensibilitzar, impulsar i donar suport per a la creació i manteniment d'Empreses d'Economia Social al territori. En un inici caldria buscar els mitjans per sensibilitzar als empresaris/ries i començar a crear un equip tècnic de suport per a la creació i manteniment de les empreses d'economia social al territori. Caldria fer un estudi sobre la seva viabilitat al territori, prioritzant els col·lectius més necessitats.</p> <p>Entenem per Empreses d'economia social, aquelles empreses cooperatives, societats laborals, i altres formes jurídiques que incorporin una forma d'emprendre que integra els següents valors:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primacia de les persones i de l'objecte social sobre el capital. Responsabilitat social de l'empresa davant del benefici empresarial - Organització i cultura empresarial amb vocació de gestió participativa i democràtica - Conjunció dels interessos membres usuaris i del interès general - Defensa i aplicació dels principis de solidaritat i responsabilitat entre els seus membres - Autonomia de gestió i independència respecte dels poders públics - Aplicació de la major part dels excedents a la consecució d'objectius a favor del interès general, dels serveis als membres i al desenvolupament sostenible <p>Les Empreses d'Economia Social tenen davant seu determinats reptes que hauran d'afrontar, en els seus plans de producció hauran d'incorporar mesures de responsabilitat social; la conservació del medi ambient, l'ús racional de les energies no renovables, el futur dels seus socis treballadors o externs i això en un món amb el predomini d'una economia global, en dificulta la seva competitivitat</p>
Agents implicats	Ajuntaments dels territoris serens, associacions empresarials, Cambra de Comerç i entitats, empreses de tots els sectors del territori, Generalitat, Diputació.
Calendari	2010- 2011
Tipus de cost	Disseny del projecte, suport tècnic per la seva implantació
Finançament	Àrea de desenvolupament econòmic de la Diputació de Barcelona, programa Innovadors del SOC, projecte cooperació Leader, Xarxa PIC d'Acció.

Nom del Projecte	Unitat Tècnica de Promoció Industrial (UTPI)
Descripció	<p>L'objectiu és posar a disposició dels Ajuntaments dels Territoris Serens, d'un servei tècnic que permeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actualitzar l'oferta de sòl industrial i Grau de desenvolupament - Desenvolupar el sòl industrial ja programat - Promocionar el sòl desocupat - Suport tècnic a noves activitats per a la seva implantació - Serveis a les empreses ja instal·lades
Agents implicats	Consorcis i ajuntaments; sector privat i tercer sector.
Calendari	2010 en endavant.
Tipus de cost	Disseny, execució i manteniment del projecte.
Finançament	Aportacions o taxes dels Ajuntaments, àrea de desenvolupament econòmic de la Diputació de Barcelona, programa Innovadors del SOC, projecte cooperació Leader, Xarxa PIC d'Acció.

4. Cicle de vida: àmbit social

Nom del Projecte	BANC D'EXPERTS I RECURSOS
Descripció	Creació d'una borsa amb experts i recursos del diferents territoris: Experts- docents- que puguin realitzar accions formatives diverses- , accions formatives programades , activitats que organitzen les diferents entitats. Recopilar tots els recursos a partir d'una fitxa- currículum vitae amb les dades de contacte i el perfil del recurs. Un banc telemàtic amb accés restringit pels tècnics dels ens. L'objectiu és rendibilitzar recursos i accions.
Agents implicats	Consortis i ajuntaments.
Calendari	Segona meitat del 2009.
Tipus de cost	Disseny, execució i manteniment del banc.
Finançament	Recursos propis, amb el reforç de programes de subvencions anuals (SOC, etc.).

Nom del Projecte	XARXA DE CENTRES DE FORMACIÓ ESPECIALITZADA
Descripció	<p>Consistiria en la creació de centres de formació especialitzada en els diversos Territoris Serens:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bisaura en formació forestal • Moianès en formació ecològica • Lluçanès en formació ramadera. <p>El Lluçanès treballaria per l'impuls d'una escola de pastors. Que seguiria el següent plantejament:</p> <p>Objectius:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Injecció de gent jove al sector oví formada professionalment però des d'una visió molt pràctica de la professió • Augmentar el prestigi social de la professió del pastor • Formar futurs pastors amb continguts teòrics i PRÀCTICS • Crear un lloc o espai o punt de referència del sector el qual articuli les deficiències i aporti solucions. Formació continuada. <p>Metodologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fer una formació de joves pastors pels mateixos "mestres" pastors; connexió dels joves amb els pastors experimentats amb l'objectiu de possibilitar relleus generacionals de qualitat i a més de formar nous pastors amb experiència pràctica • La formació pot tenir una part teòrica i una pràctica treballant al costat de pastors professionals. • Conciliar al sector amb respecta al medi ambient i amb la comercialització de productes de qualitat i amb valor afegit • Borsa de treball de pastors: obertura dels àmbits de treball als joves
Agents implicats	FECOC, Unió de Pagesos, Consorci del Lluçanès, DAR, Dept. Treball, Dept de Medi Ambient, Diba
Calendari	2010-2011
Tipus de cost	Disseny de moduls formatius, preparació materials, coordinació de centres formatius
Finançament	DAR, Dept. Treball, Dept de Medi Ambient, Diba

Nom del Projecte	JORNADA “NOVA CULTURA DEL TEMPS”
Descripció	Organitzar una jornada que reflexioni sobre l'ús i la gestió del temps en l'entorn rural. Com fer front als reptes de la nova estructura social de les famílies i dels pobles i les demandes de temps oci, familiar i laboral.
Agents implicats	Entitats i població en general.
Calendari	Estiu de 2009.
Tipus de cost	Organització i difusió de la jornada.
Finançament	Suport de l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona.

QUADRES SINÒPTICS DEL PROJECTE³

1. TERRITORI I ENTORN

Línies Estratègiques	Objectiu	Actuacions	Agenda política
1. Assolir unes bases territorials comunes en planificació territorial	Adaptació dels desenvolupaments urbanístics en urbanitzacions aïllades, en polígons industrials dispersos i en creixements desarticulats	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crear mesures d'integració paisatgística. 2. Creació d'una àrea mancomunada d'activitat amb sistema de cooperació i compensació territorial de càrregues i beneficis. 3. Modificació del sòl amb possibilitat de compensació amb sòls de continuïtat urbana, de sòl per a segona residència amb alternativa als habitatges buits, i de sòl per habitatge unifamiliar amb possibilitat de compensació en habitatge plurifamiliar. 4. Reconvertir el sòl residencial a sòl mixt i classificació de sòl per a nova activitat. 	- Pla especial d'integració paisatgística
	Preservació d'espais lliures singulars (espais agrolocals i espais tranquils)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definir i catalogar els espais lliures singulars dels Territoris Serens 2. Redefinir els usos i les activitats en habitatge, indústria, comerç, lleure, educació i turisme en espais agrolocals i les activitats en usos públics, turisme, lleure i esport, educació i circulació motoritzada en espais tranquils. 3. Regular les construccions i instal·lacions segons condicions d'ús i d'edificació, i les infraestructures i serveis segons directrius en obertura de pistes i camins, xarxa energètica i de comunicacions i infraestructures i serveis d'interès general. 	-Catàleg d'espais lliures singulars

³ La informació més detallada es troba desenvolupada als document annexes

Línies Estratègiques	Objectiu	Actuacions	Agenda política
1. col·lectiva del territori	Recuperació dels treballs col·lectius pel paisatge	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prevenir o corregir processos de degradació paisatgística. 2. Conservar o restaurar elements patrimonials. 	- Brigades del paisatge
	Crear empatia i projecció entre la població local i visitant	<ol style="list-style-type: none"> 1. Implicar a la població visitant en la gestió col·lectiva del territori. 	- Working Holidays

2. CICLE DE LA VIDA (ATENCIÓ A LES PERSONES)

Línies Estratègiques	Objectiu	Actuacions	Agenda política
1. La comunitat s'organitza (organitzar el procés de Territoris Serens)	Les persones del territori esdevinguin actors promotors de Territoris Serens (lideratges plurals i compartits)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crear comissions de treball participatives en tot el procés de Territoris Serens. 2. Crear una Plataforma d'agents externs de suport al territori que segueixin els mateixos valors que Territoris Serens 	<ul style="list-style-type: none"> - Xarxa Territoris Serens - Banc d'Experts i Recursos (BER)

Línies Estratègiques	Objectiu	Actuacions	Agenda política
2. Territoris Educadors (estratègia educativa transversal)	Educació per a la empleabilitat	1. Articular accions formatives encaminades a buscar feina o a l'auto-ocupació	- Xarxa de Centres de Formació Especialitzada
	Articular l'educació al territori de forma integral i al llarg de la vida de les persones (educació per la salut, ambiental, per la ciutadania,...)	1. Reformulació del projecte del Lluçanès "Territori Educador"	- Territori Educador

Línies Estratègiques	Objectiu	Actuacions	Agenda política
3. Facilitar la conciliació al llarg del cicle de la vida educativa transversal)	Reflexionar al voltant dels actuals usos del temps	1. Portar a terme actuacions didàctiques encaminades a aquesta reflexió	- Jornada Nova Cultura del Temps

3. ESTRATÈGIES DE SUPORT I DE PROMOCIÓ DELS PRODUCTES LOCALS

Línies Estratègiques	Objectiu	Actuacions	Agenda política
1. Uns productes agroalimentaris bons, nets i justos	Salvaguardar el patrimoni gastronòmic dels territoris Serens	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conservació de les varietats velles 2. Creació d'una taula gastronòmica dels territoris serens 3. Recull dels productes agroalimentaris i dels plats representatius de la cuina serena 	<ul style="list-style-type: none"> - Territoris serens, territoris lliures de transgènics - Pla de conservació del patrimoni gastronòmic dels Territoris Serens
	Donar suport als productors/elaboradors locals	<ol style="list-style-type: none"> 1. Creació d'un programa formatiu per als productors locals 2. Creació d'una línia d'assessorament 	<ul style="list-style-type: none"> - Xarxa de centres de formació especialitzada - Sensibilització i suport per a la creació i manteniment d'empreses d'economia Social (EES) al territori
	Establir una xarxa de distribució local dels productes agroalimentaris	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obertura de nous canals de distribució com són l'organització de mercats de temporada i el suport a la creació de cooperatives de consumidors. 2. Introducció dels productes locals en sectors relacionats, com la restauració o els menjadors escolars 	<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilització i suport per a la creació i manteniment d'empreses d'economia Social (EES) al territori
	Fomentar l'educació dels consumidors a través dels productes locals	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alfabetització sensorial a les escoles a través de productes locals 2. Organització de sessions de degustació dels productes locals 3. Vinculació de territoris serens a Màster oficial en comunicació i gastronomia, organitzat per a la Universitat de Vic. 	

Línies Estratègiques	Estratègia	Actuacions	Agenda política
2. Un turisme lligat al territori i la seva gent	Definir un model turístic propi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elaboració d'un estudi de les potencialitats turístiques dels diferents àmbits que conformen els Territoris serens. 2. Elaboració d'un Decàleg de bones pràctiques de turisme sostenible 	
	Planificar conjuntament entre territoris el desenvolupament turístic dels Territoris serens	<ol style="list-style-type: none"> 1. Creació d'una entitat de coordinació des desenvolupament turístic 2. Creació de productes turístics específics dels territoris serens 	- Centres d'interpretacions virtuals, xarxa de CIVs
	Implicar tots els sectors econòmics en el desenvolupament turístic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Creació de rutes gastronòmiques 	

Línies Estratègiques		Actuacions	Agenda política
3. Un teixit innovador i d'alta qualitat	Vetllar per a la preservació d'un entorn de qualitat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Redacció d'un codi de gestió sostenible per a les empreses dels territoris serens 2. Implantació de la responsabilitat territorial corporativa de les empreses vers la conservació del paisatge i territori 	
	Establir les condicions per a la creació d'un entorn empresarial serè	<ol style="list-style-type: none"> 1. Creació d'una associació d'empresaris dels territoris serens 2. Creació de viver d'empreses serenes 	<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilització i suport per a la creació i manteniment d'empreses d'economia Social (EES) al territori - Unitat tècnica de Promoció Industrials(UTPI)
	Promoure l'ús dels recursos locals materials i humans tant en els processos de producció, com distribució i comercialització del producte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organització d'una fira de la serenitat 	

Propostes de futur: Pla de treball 2009

Aquest primer any les accions programades persegueixen les objectius de donar a conèixer el model territorial, enfortir les relacions entre els territoris i consolidar el compromís de treball conjunt. De forma transversal es signarà un conveni per formalitzar la xarxa de territoris.

El llistat de projectes per àmbits seria el següent

.1 Territori i entorn:

- Xarxa de camins: Objectiu d'establir una xarxa de camins que faci de cordó umbilical entre els diferents "Territoris Serens"

.2 Cicle de vida:

- Presentació als municipis del model territorial
- Taller temps i vida
- Caminades i aplecs intercanvis

.3 Treball i economia:

- Participació a fires locals com a Territoris Serens. (Moianès Turisme i Lleure, Fira Tast i Bisaura, Fira del Llibre de Muntanya del Cabrerès, Fira Hostal del Vilar).
- Jornada Tècnica de l'Hostal del Vilar: Importància de les varietats locals
- Declaració de Zones Lliures de Transgènics